

Merja Paavola

9.8.2019

## HALLITUSOHJELMA: KESTÄVÄN KEHITYKSEN VEROUDISTUS

### Fortumin ehdotukset energia-alaa koskevien verokirjausten toimeenpanemiseksi syksyn 2019 budjettiprosessin yhteydessä

Antti Rinteen hallitusohjelma (Osallistava ja osaava Suomi - sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestävä yhteiskunta) sisältää useita myönteisiä energiaverotukseen liittyviä kirjauksia. Ohjelma tunnistaa hyvin mm. päästöttömän sähkön ja sektori-integraation keskeisen roolin tavoiteltaessa hiilineutraalia yhteiskuntaa. Osa hallitusohjelman kirjauksista jättää kuitenkin tulkinnanvaraa sekä veron soveltamisalaan että täytäntöönpanoon liittyen. Seuraavassa Fortumin näkemyksiä siitä, miten keskeiset energiaveroihin liittyvät kirjat tulisi panna täytäntöön.

#### ENERGIAVEROTUKSEN UUDISTUS (S. 24 - 25)

Suomen aseman vahvistamiseksi kilpailussa kansainvälisistä konesali-investoinneista, **teollisuuden sähkövero (veroluokka II) tulisi alentaa samalle tasolle Ruotsin kanssa eli EU:n minimiin vuoden 2020 alusta alkaen**. Hallitusohjelman kirjaus "kohti EU:n minimiä" on epämääräinen sekä veron alentamisen aikataulun että lopullisen verotason suhteen, eikä siksi kannusta toimijoita nopeisiin investointipäätöksiin. Ymmärrämme, että hallitus tavoittelee kustannusneutraalia verouudistusta, jossa teollisuuden sähköveron alentaminen kompensoitaisiin poistamalla nykyinen teollisuuden energiaveron palautusjärjestelmä. Pelkästään tällä muutoksella ei päästä täysin kustannusneutraaliin lopputulokseen, mutta uskomme että verouudistuksen houkuttelemat (konesali-) investoinnit voivat lisätä verokertymää siten, että lähivuosien aikana ero tulee kompensoitua. EU:n minimiverotasolle pääsemiseksi tulisi selvittää kansallisen päästökauppakompensaation poistamista. Tämä olisi johdonmukainen toimenpide karsittaessa tukia fossiiliselle energialle.

Kaikki teholtaan yli 5 MW konesalit kuuluvat jo nykyisellään teollisuuden sähköveroluokkaan. Tulkintamme mukaan **uudistuksen myötä kaikki kaukolämpöverkkoon kytketyt ja hukkalämpöä tarjoavat konesalit ilman kokorajoitusta tulisivat kuulumaan teollisuuden sähköverokohteluun piiriin**.

Samoin tulkintamme mukaan myös **kaikki kaukolämpöverkkoon kytketyt ja lämpöä tuottavat lämpöpumput ilman kokorajoitusta tulisivat kuulumaan teollisuuden sähköverokohteluun piiriin**.

Toimijoiden näkökulmasta on tärkeää, että syksyn 2019 budjettiprosessin yhteydessä saadaan riittävät tarkennukset ja vahvistus näille tulkinnoille, mikä vahvistaisi hiilineutraalisti tuotetun kaukolämmön kilpailukykyä ja nopeuttaisi maamme energijärjestelmän tehokkuutta lisäävien investointien saamista Suomeen sekä työllisyyttä.

Hallitusohjelman mukaan lämmöntuotannon polttoaineiden verotusta kiristetään. Tavoitteena on kerätä 100 miljoonaa euroa veroja hallituskauden aikana. Hallitus aikoo myös korottaa fossiilisten liikennepolttoaineiden veroja. Tavoitteena on kerätä 250 miljoonaa euroa veroja hallituskauden aikana. Molempien veronkorotusten osalta toteuttamisen aikataulu on jätetty auki. Fortumin näkemys on, että **liikennepolttoaineiden veronkorotukset tulisi toteuttaa etupainotteisesti** sähköisen (ja muun vähäpäästöisen) liikenteen edistämiseksi. Sen

Merja Paavola

9.8.2019

sijaan **lämmöntuotannon polttoaineiden veronkorotukset tulisi toteuttaa takapainotteisesti**, jotta varmistettaisiin toimijoiden taloudelliset ja muut edellytykset toteuttaa tarvittavat investoinnit fossiilisen energian korvaamiseksi hiilineutraalilla energialla. Esimerkiksi kivihiilikieltolain myötä tarvitaan paljon uusia korvausinvestointeja. Erityisesti toimijoiden, jotka pyrkivät irtautumaan kivihiilestä etupainotteisesti eli jo vuoden 2025 loppuun mennessä, on käynnistettävä korvausinvestoinnit nopealla aikataululla. Jatkuvat veronkorotukset yhdistettynä päästöoikeuksien nopeasti vahvistuneeseen hintaan heikentävät yhtiöiden mahdollisuuksia toteuttaa tarvittavia korvausinvestointeja.

Edellisen hallituksen **ns. varhaisten kivihiilestä luopujien tukemiseksi suunnitellun 90 miljoonan euron tuki-instrumentin aikataulu ja soveltamisen yksityiskohdat tulisi myös selkiyttää viipymättä**. Ennakkotietojen mukaan puolet tuesta on tarkoitettu CHP-korvausinvestointeihin ja loput muihin innovatiivisiin energiaratkaisuihin. Fortumin näkemys on, että ko. **CHP-rajaus tulisi poistaa koska uusien CHP-laitosten rakentamista ei nähdä kovin todennäköisenä vaihtoehtona enää 2020-luvulla**, kun kaikesta polttoon perustuvasta energiantuotannosta tullaan asteittain luopumaan.

## MUITA HUOMIOITA

### Kiertotalouden edistäminen

Hallitus suunnittelee mm. uusiutumattomista luonnonvaroista tehtyjen pakkausten pakkausveroa sekä jätteenpolton energia- ja hiilidioksidipäästöön perustuvaa veroa vuoden 2021 alusta lähtien.

Fortumin näkemys on, **että kiertotalouden painopisteen tulisi olla selkeästi tuotteiden, materiaalien ja raaka-aineiden kierrätettävyyden parantamisessa ja kierrätysmateriaalien uusiokäyttöön kannustamisessa, ei kompostoitavien materiaalien tukemisessa** (joskin niitäkin tarvitaan). Pidämme jätteenpolton CO<sub>2</sub>-veroa hyödyttömänä ohjauskeinoina kierrätyksen lisäämiseksi, koska tehokkaassa kiertotaloudessa energiahyötykäyttöön päätyy ainoastaan kierrätykseen soveltumattomia materiaaleja ja raaka-aineita sekä kierrätysprosessin jäännöksiä. Energiahyötykäyttö on lisäksi usein ainoa vaihtoehto esimerkiksi vaarallisille jätteille, jotka on saatava pois kierrosta ja jotka muuten olisivat ympäristölle ja ihmisille vaarallisia. **Mikäli hallitus aikoo toteuttaa veron, tulee sen ulkopuolelle jättää lajittelussa poistettavat, hyötykäyttöön kelpaamattomat jakeet ja vaaralliset jätteet**. On myös tarpeen selvittää suunnitellun jätteenpolttoveron yhteensopivuus EU:n energiaverodirektiivin kanssa. Energiaverodirektiivi selkeästi kieltää sähköntuotannon polttoaineiden verottamisen.

### Kiinteistövero

Edellisellä hallituskaudella käynnistetyn kiinteistöverouudistuksen valmistelu jatkuu. Hallitusohjelman mukaan kiinteistöveron uudistamisen yhteydessä otetaan myös huomioon ympäristönäkökohdat. Fortum on jo aiemmin esittänyt, että Ruotsin tavoin myös Suomessa **energiantuotantolaitoksia tulisi kiinteistöverotuksessa kohdella samalla tavalla kuin muita teollisuuskiinteistöjä**. Energiantuotantolaitosten kiinteistövero on kymmenessä vuodessa nousut 50 prosentilla, mikä on johtanut siihen että mm. suomalaisen vesivoiman kilpailukyky on heikentynyt verrattuna muihin Pohjoismaihin. Ympäristönäkökohtien huomioiminen voitaisiin toteuttaa siten, että **ainakin päästötöntä energiaa tuottavat laitokset kuuluisivat yleisen kiinteistöveron soveltamisalaan**. Samalla fossiilisia polttoaineita käyttävien laitosten kiinteistövero voitaisiin sitoa esimerkiksi CO<sub>2</sub> päästöihin.

Merja Paavola

9.8.2019

### EU:n energiaverodirektiivi

Hallitus toteaa edistävänsä ilmastotavoitteiden toteutumista myös EU-tason verouudistuksessa. Tämä on hyvä lähtökohta, koska verotus on oikein suunniteltuna tehokas ohjauskeino. Pääsääntö on, että kaiken päästöjä aiheuttavan tuotannon tulisi olla joko CO<sub>2</sub>-veron tai päästökaupan piirissä - mutta ei molempien. EU:n energiaverodirektiivin tulee tukea hiili-neutraalisuustavoitteen toteuttamista. Fortumin näkemyksen mukaan energiaverodirektiiviä tulisi kehittää joko muuttamalla nykyistä direktiiviä kriittisiltä osiltaan niin, että se edistää ilmastotavoitteita tai uudistamalla koko energiaverodirektiiviä tämän tavoitteen mukaisesti. Fortumin näkemys on, että asialla on jo kiire ja näin energiaverodirektiivin osauudistus voisi palvella tätä tarkoitusta parhaiten kuitenkin niin, että osauudistusta seuraisi energiaverodirektiivin kokonaisuudistus.

On myös tärkeä varmistaa, että kansalliset päätökset ovat linjassa EU:n energiaverodirektiivin kanssa. EU:n komissiolta odotetaan syksyn 2019 aikana tiedonantoa energiaverodirektiivin uudistamisesta, mutta varsinaisen direktiiviehdotuksen antaminen jää seuraavalle komissiolle.

### EU:n veronkierron vastaisen direktiivin (ATAD) korkovähennyssäännökset ja infrapoikkeus

EU:ssa hyväksytty ja parhaillaan kansallista toimeenpanoa odottava EU:n ATAD-direktiivi (Anti-Tax Avoidance Directive) tulee merkittävästi heikentämään pääomavaltaiten ja investointi-intensiivisten energiayhtiöiden mahdollisuuksia toteuttaa energiasiirtymän edellyttämiä investointeja rajoittaessaan 17.6.2016 jälkeen tehtyjen investointien korkovähennysmahdollisuutta. Suomi on lisäksi päättänyt olla hyödyntämättä direktiivin mahdollistamia joustoja. **Fortum katsoo, että Suomen tulisi ottaa käyttöön kaikki direktiivin sallimat joustot ja haettava lisäksi infrapoikkeusta koko energia-alalle.** Lisäksi Suomi voisi EU-tasolla olla käynnistämässä keskustelua direktiivin vaikutuksista energiasiirtymän vaatimiin investointeihin.

Lisätietoja:

Merja Paavola, VP Public Affairs ([merja.paavola@fortum.com](mailto:merja.paavola@fortum.com))

Reijo Salo, VP Tax ([reijo.salo@fortum.com](mailto:reijo.salo@fortum.com))